

A MUNKÁSKAMARÁK FELADATAI

ÍRTA:

PÁSZTI ISTVÁN

A történelem teljes határozottsággal mutatja, hogy nagy feladatokat csak jól szervezett, ellátott és védett társadalom tud sikerrel megoldani. Ha a munkáskérdés olyan megoldását akarjuk, amely nyugalmi állapotot teremthetne és eredményeként a fizikai munkát végző ember joggal érezhetné megbecsült polgárnak magát, rendezetlen őserdőnek kell nekivágnunk. Azt már régen tisztán látjuk, hogy nem elég a kérdés megoldását csupán anyagi értelemben vett szociális oldaláról kezdeni, mert a munkás életében a társadalmi, erkölcsi és kulturális problémák is teljesen megoldatlanok és ezek bármelyikének mellőzése kétségessé tenné a sikeres megoldást.

Nem szándékom itt most feltárni mindazt az elesettséget, védtelenséget és kiszolgáltatottságot, amelyben a munkásság legnagyobb része mai napig is él, a nyomornak és reménytelenségnek azt az idült állapotát, amelyben az ember, az Isten képére teremtett ember, lemondva minden igényéről már csak egyedül életfenntartó ösztöneinek tesz eleget és megnyugodva veszi tudomásul, hogy akármeddig is él, sohasem lesz pénze könyvre vagy jó ruhára és sohasem tudja elhagyni a dohosszagú tömeglakást, amikor a társadalom közönyére azzal az irtózatossal elhatározással felel, hogy inkább kipusztítja a saját fajtáját, mint hogy utódokkal népesítse be a pince- lakást és a pinceműhelyt. Természetes, hogy a

munkás számára ebben a hitevesztett állapotban még az sem hozhat teljes változást, ha bére márhólnapra kétszeresére emelkedne is, hiszen az esetek legnagyobb részében teljesen elvesztette már kulturális igényeit és erkölcsileg is megfeneklett. Feltétlenül szükséges tehát, hogy a lelkiükkel törődve az elesett munkások számára vissza tudjuk adni a *hitet* és reményt, életet tudjunk rázni a kétkedőkbe és győzzük meg végre őket arról is, hogy nem idegen és titokzatos ígérető erőktől függ sorsuk, mert a magyar nép ura a magyar jövőnek. A megoldás sürgősségét bizonyítja az az eléggé nem hangsúlyozható körülmény, hogy a kielégítetlen és védelem nélkül álló munkás a legkülönbözőbb színű demagógiának lesz áldozata, egyik szélsőségből a másikba eshet igen könnyen, hiszen reménytelen helyzetében mindig azok mellé áll, akik többet ígérnek.

Ha a megoldás lehetőségeit keressük, elsősorban olyan modern rugalmas érdekképviseleti rendszer kiépítésére kell gondolnunk, amelyben minden munkás egyformán részt venne, amely a munkások irányítása mellett látna hozzá a problémák legteljesebb rendezéséhez. A helyes megoldás: az önkormányzattal bíró munkakamarák kiépítése. Ezek szalmái vagy szakcsoportok keretében épülnének fel a falu kis csoportjain és a városi csoportokon keresztül egészen az országos központig. A sok-sok kis önkormányzati szerv azután a maga körülményeinek megfelelően, a maga által választott vezetőség irányításával végezné munkáját s ezzel feltétlenül megkönnyítené az egész államgépezet működését is.

Gondoljuk el, milyen felmérhetetlen jelentőségű volna a munkásság társadalmi helyzete szempontjából az a tény, hogy – ha közvetve is – maga irányítaná saját szervezeteit; ha a munkásnak kamarája ügyvezetésébe beleszólása lenne, sőt ha vezetőjévé is lehetne egy-egy ilyen önkormányzati szervnek. A munkás azért érzi és nevezi magát proletárnak, mert számára – a polgári rétegekkel szemben – az előrejutásnak úgyszólván semmilyen lehetősége sem nyílik. Nem annyira a szegénység húzza le a proletár sorba az embert, mint inkább az a tudat, hogy a proletársors nem helyzet, amelyen változtatni lehet, hanem állapot, amely örökké így marad. Ehelyett a reménytelen állapot helyett új lehetőséget teremt különösen a törekvő és értékes rétegek számára a kamara. A munkás, ha biztosítani tudja számára az emberi megélhetést, nem lázadzik, tudatos akarással vállalja a munkássorsot, hiszen a társadalomban kamaráján keresztül is emelkedhetnek. Gondoljuk csak el, mennyi munkás jutna valamilyen irányító helyre. Akik eddig elkeseredettségükben földalatti szervezetek alakításán fáradoztak, a jövőben nyíltan előállhatnának és becsületes küzdelemben élhetnék ki magukat a munkástömegek javára.

Nagyon jól tudjuk, hogy egy sereg önkormányzat szabadjára engedve, a maga feje után dolgozva

sohasem tudná a kívánt nemzeti célokat egységesen biztosítani. A munkásszervezeteknek egységesen megállapított, törvényben lefektetett irányadó szempontok szigorú betartását kell vállalniuk. Ez egyúttal biztosíték arra, hogy működésükben mindig a nemzeti gondolkodás, az erkölcsi és kulturális nevelés, a gazdasági egyensúly figyelembevételére lesz a legfontosabb szempont.

Mindezek előrebocsátása után részletesen kívánunk rámutatni a feladatok gyakorlati megoldására. A kamarának a következő főfeladatok ellátását kell vállalnia. I. Szociális ügyek (bérkérdés, munkaidőkérdés, munkanélküli segély, munkaközvetítés, stb.). II. Szakmai továbbképzés. III. Nemzeti, társadalmi, erkölcsi nevelés. IV. Kultúrfeladatok. V. Munkaügyi bíraskodás.

A munkabér és munkaidőkérdés szorosan összetartozik. Ebben a vonatkozásban kell a fennálló helyzetet a legnagyobb eréllyel és biztossággal ostromolni, mert itt lesz a legnagyobb az ellenállás. Fel kell számolni azt a kapitalista törekvést, amely szerint a termelés egyetlen célja a profit. Rá kell kényszeríteni a magyar társadalom minden rétegére azt a felfogást, amely szerint a termelés legfőbb célja a társadalom szükségleteinek ellátása. Tudom, hogy ebben a kérdésben a munkásság ereje kevés, de azt is tudom, hogy a mi nemzedékünk a szociális belátás terén az utolsó években nagyon sokat haladt előre, így remélem, hogy ezen a téren már nem egyedül vívja a munkás a maga harcát, hanem az egész józan magyar társadalom támogatásával s a hivatalos kormányzat is a dolgozó emberek mellé áll.

Nem megoldás, ha különböző segélyeket és inségakciókat rendszeresítünk. Olyan keresetet kell biztosítani a munkásságnak, amelyből emberi méltóságát és a munka becsületét megőrizve élhet. A minimális bérek nem jelenthetik a maximálisát. A kamara, a maga szervezetségével módot talál majd rá, hogy - ahol a körülmények lehetővé teszik - kollektív szerződésekkel a minimálisnál magasabb munkabért biztosítson.

Szomorú és a társadalom szervezetlenségére mutat, hogy a munkabér és a munkaidő szabályozásáról kiadott rendelkezés a legtöbb esetben csak írott malaszt, az tartja be, aki akarja. Legtöbbször a társadalom tagjaiban sincs meg hozzá az erkölcsi bátorság, hogy a közismert kihágásokat feljelentsék, de sokszor a közigazgatás is erélytelen. A kamarának meg kell találnia a módot, hogy ellenőrizze és biztosítsa a törvény végrehajtását.

Nagy hiba a munkabéreknél, hogy nincsenek arányban az árhullámmal és ha a nagyfokú drágaság néha mulaszthatatlanná tesz is bizonyos bér-emelést, olyan sokáig húzódik ez, hogy mire pénzben látja a munkás, rég túlhaladta a drágaság. A közgazdasági élet állítólag nem bírja el a mozgó bérskálát. Aligha lehet azonban akadály annak, hogy

negyedévenként, esetleg gyakrabban is, felül ne vizsgálják a minimális béreket, hogy mennyiben egyeznek a megélhetési indexszel.

A családi bérrendszert fejleszteni kell és úgy kell megállapítani, hogy gyermekenként emelkedő legyen.

A minél nagyobb munkaidő nem mindig nemzeti érdek. A gyakorlat azt bizonyítja, hogy a napi nyolc órán túl történő munka már megerőltető a szervezetre, sőt a szervezet megrongálásához is vezethet, ha a munkás a ma szokásos munkatempóban huzamosabb ideig végzi. A munkabérek megállapításánál ügyelni kell tehát arra is, hogy a munkás napi nyolcórás munkaidővel kereshesse meg a létminimumot.

Tekintetbe kell venni a bánásmódot és a munka tempóját. Megengedhetetlen, hogy egészségtelen műhelyekben 10-12 órát dolgozzanak munkások olyan munkán, amely még nyolc óra alatt is egészségtelen. Sok helyen olyan féktelen munkatempót követelnek, amely végül idegösszeroppanásra vezethet. A munkáskamarák hivatottak ezeknek a panaszoknak orvoslására is.

A nagyobb üzemekben a minimális munkabérek mellett úgynevezett átlagbéreket kellene kötelezővé tenni. Ezzel meg lehetne akadályozni, hogy csak fiatal, nem családos munkásokat alkalmazzanak.

A munkás eddigi szervezetében önkéntesen vállalt bizonyos heti járulékfizetést. Természetesen a kamarán belül is szükség van járulékfizetésre. Új csak annyi lehet, hogy ezután minden fillér kamatossán a munkássághoz kerülne vissza. Az egyik részen nélkülözhető munkásfilléreket el kell juttatni oda, ahol múlhatatlanul szükséges a segítség.

Régi álma, vágya a munkásságnak a munkanélküliség esetén történő segélyezés. Sok harc folyt érte. Csodálatos módon azonban a magyar társadalom idegenül és érthetetlen elzárkózással állott a követeléssel szemben. Azzal érveltek, hogy nincs rá erkölcsi alap. Mindig csak munkát ígértek. Főképpen azonban egy elviselhetetlennek látszó tehertől féltek. Csak mostanában kezdik észrevenni, hogy nemzedékek nőttek fel a legteljesebb szociális elhagyottságban. Ha a munkáskamara megszületik, lehetőség nyílik ennek a nagy és fontos kérdésnek tanulmányozására és megoldására is. A kamara kezében lenne a munkaközvetítés joga és minden visszaélés, rossz szándék könnyen ellenőrizhetővé válnék.

Ha a tagok keresetük egy százalékát adják járulékként, havonként – csak felületesen számítva - 6-700.000 pengős bevételre lehet számítani. Ha most még csak annyit kérnénk, hogy a közületek az eddig inségsegélyezésre fordított összegeket adják erre a célra, úgy a munkanélküliek heti 12-16 pengős segélyben részesülhetnének. Módot lehetne találni arra is, hogy nagycsaládú munkások nagyobb

juttatásban részesüljenek, 12-16 pengő ugyan nem elég egy hétre, de alap, amelyre számítani lehet és ha még 5-6 pengő mellékjövedelem is akad hozzá, már nem éhezik a család. Ha ez törvényesen jár, emelt fővel veheti fel a munkás, nem kell érte senki előtt megalázkodnia.

Ha a jövő sok munkaalkamat ígér, csak annál könnyebb a munkanélküli segély bevezetése. Ha mindenkinek lesz munkája, könnyű lesz megszavazni a munkanélküli segélyt. Akkor a ki nem fizetett összegeket úgyis felhasználhatjuk, hogy egészen olcsó, rövidlejáratú kölcsönökkel sok munkaalkalmat jelentő, biztos vállalkozásokat támogassunk. Ezáltal a vállalkozói kedvet is növeljük.

A munkás munkájával együtt társadalombiztosítását is elveszti, sőt az érvényben lévő rendelkezések szerint még a nyugdíjalapjában gyűjtött összeget is, ha nem fizet havi 50 fillért. A munkás tehát munkanélküliség esetén is maradjon OTI-tag a megfelelő alacsony osztályban, de csak a betegsegélyezési ágon. Az öregségi ágon pedig a havi 50 filléretet fizesse csupán. Ezt az összeget le lehetne vonni a járulékból. Rendkívül fontos volna, hogy az orvos és a patika mindig rendelkezésre álljon. Ezt a kérést is a kamarával együtt kellene megoldani.

A gyermeknevelési pótlék ma nem jár a munkanélkülinek. Sőt az öt munkásnál kevesebbet foglalkoztató üzem alkalmazottainak sem. A kamarával együtt, vagy a kamarától nagyon hálásan fogadná a munkásság ezt a nemzeti ajándékot.

Rendkívül fontos feladat kézbe – de egy kézbe – venni a munkáselhelyezést. Ezen a téren is tarthatatlan a helyzet. Olyan sok helyen foglalkoznak ezzel a felelősségteljes feladattal, hogy csaknem lehetetlen az ellenőrzés. A legjobb szándék és szakavatottság mellett sem lehet megoldani így ezt a feladatot.

örömmel hallottuk, hogy az iparügyi minisztérium foglalkozik egy egységes állami munkaközvetítő felállítással. Ezt a szervet már a munkáskamarák mellé kellene felállítani, hogy hasznos tevékenységükben támogatni tudja azokat és célkitűzéseikhez alkalmazkodhassék.

Ennek a feladatnak megoldására csak egy országos hivatal vállalkozhat, amelynek minden munkacentrumban képvisellete van. Nagyobb városokban külön kis elhelyezőirodákra van szükség, míg a vidék kisebb helységeiben a kamara titkára láthatná el a munkát. A munkás szaktudása nemzeti érték. Úgy használjuk fel tehát, hogy a legjobban kamatozzék. Ne kényszerítsünk senkit olyan munkára, amelynek tartós végzése képtelenné teszi eredeti szakmájának folytatására. Legfeljebb csak akkor, ha az a munka új és végleges életpályát jelent egy meddő szakma helyett.

A sok elhelyező iroda mellett, ma még azt sem tudjuk megállapítani, hány munkanélküli van az

országban. Ugyanígy a munkaalkalmakat is alig lehet felkutatni. Gyakran nagy késedelemmel kap csak munkást egy-egy munkaadó, noha túlságosan is sok munkátkereső jelentkezik olyan irodákban, amelyek nem tudnak a kínálkozó munkaalkalomról. Megfelelő eredményt csak úgy érhetünk el, ha minden munkaalkalom bejelentése kötelező lesz és ha az elhelyező hivatal megkerülésével senki sem vehet fel munkást, senki sem vállalhat munkát. Természetesen nagyon sok szempontot kell itt figyelembe venni. Kivételt kell majd tenni családtagoknál, különleges képzettségű szakmunkásoknál, stb. Mindez azonban nem érinti az általános elvet.

A munkaadás egyúttal a kenyéradás joga is. És ezt a jogot csak a legnagyobb lelkiismeretességgel lehet gyakorolni. Főképpen pedig: sohasem szabad fegyver gyanánt felhasználni.

Amint bevezetőnkben is megállapítottuk, a leg-tökéletesebb szociális védelem is csak úgy érhet el megfelelő eredményt, ha fel tudja rázni a lelkeket és hitet teremt a csüggedők között. A munkának ez a része társadalomnevelő, tanító és irányító feladat, amelyet csak erre hivatást érző, képzett és rátermett emberek végezhetnek eredményesen. A legfontosabb és legnagyobb feladat itt az érdeklődés felkeltése. Hiába a jó könyvtár, tanfolyam, színház, hiába akármilyen lehetőség, ha nem találjuk meg a módját, hogy a nagy tömegek érdeklődését felkeltsük irántuk. Ennek a munkának megszervezése, támogatása a kamara kebelében történhetnék, módot kell azonban találni – a kamarák mellett felállítandó – olyan országos szervezet megteremtésére is, amely a munkáspihenővel kapcsolatos összes ügyeket ellátná.

Ha elfogadjuk azt a megállapítást, hogy a munkáskamara egyedüli és kizárólagos szerve legyen a munkásvédelemnek, akkor figyelembe kell vennünk azt is, hogy ez alig valószínűsíthető meg pusztán szervezés és agitáció útján. Egyszerre öt-hat oldalon is hozzáfognának a szervezéshez és az agitációhoz, minden nap újabb konkurrens kamarák alakulnának és továbbra is a politikai erőviszonyok szabnák meg az intézmény erejét és irányát.

Az sem volna célravezető megoldás, ha valamely jelenleg működő egyesületet bíznanak meg a munkáskamara életrehívásával, mert a mai, politikai színek szerint változó munkásegységek nem alkalmasak arra, hogy a meglehetősen kevert munkásoztsálynak valamennyire is közös nevezőre hozzák.

Olyan módot kell tehát biztosítani, amely eleve kizárja az egyéni és politikai célok előretolását és a körülményekhez képest biztosítani tudja az alkotmányos formát. Másképpen már az indulásnál leküzdhetetlen akadályokat gördít a munkáskamara önmaga elé.

A következő megoldás látszik a legalkalmasabbnak:

A munkásság és egyben a nemzet egyetemes érdekeit szem előtt tartva, készüljön egy törvényjavaslat. Biztosítson ez a kamaráknak önkormányzatot, rekessze ki onnan a politikai törtetőket, biztosítsa a magyar és keresztény szellem érvényesülését és az észszerű határokon belül adjon jogot és lehetőséget arra, hogy a hatalmas munka munkásokkal induljon el. Ki kell zárni a bosszú szellemét, hogy minden magyar munkás érezze: testvéri közösségben kell találkoznia minden magyarnak egy új és termékeny munka érdekében. Ebben a szellemben, és megfelelő alaposággal elkészítve azután úgy intézkedhetnék a törvény a megalakulás felől, hogy ez az egész országban kis helyi csoportokon kezdve alulról felfelé történhessék meg.

A munkáskamarákkal párhuzamosan kell dolgoznia egy hivatalos adminisztrációs szervnek is. Ezt az iparügyi minisztérium alakíthatná meg és pedig időrendben a működő kamarák megalakulása előtt. A hivatalos szerv készítené elő az egész országban a megalakulásokat, kiküldöttéi mint elnökök résztvennének az alakuló közgyűléseken, ismertetnék a feladatokat és vezetnék az első ideiglenes választásokat.

A hivatalos vezetőségen túl, amely az egyes csoportok munkáját irányítja, egy másik élgárdára is szüksége lesz a munkáskamarának. Ez pedig azokból a megbízottakból állana, akiket az egyes üzemek, műhelyek munkásai választanak abból a célból, hogy a munkás és a munkaadó, valamint a munkás és a munkáskamara között az összeköttetést fenntartsák és a helyi jelentőségű ügyeket elintézzék. Ezeket a megbízottakat a legrátermettebb munkásokból kell kiválasztani. Képezni és nevelni kell őket, mert csak jól képzett és rátermett megbízottak csökkenthetik a súrlódásokat a munkások és a munkaadók között és csak ilyenek tudják összhangba hozni a közben jelentkező sok apró kívánságot.

A megbízott tisztségét törvényes védelem alá kell helyezni. Jogi helyzetét el kell ismertetni a munkaadókkal és kötelezni kell őket arra, hogy minden esetben vele tárgyaljanak. A múlt tapasztalatai azt bizonyítják, hogy a munkásságnak olyan exponenseit, akik méltányos követeléseik mellett kitartottak, gyakran elbocsájtották állásukból. Ilyen eseteknek nem szabad előfordulniuk. A megbízott a munkásság érdekeiért harcol, dolgozik, meg kell tehát védeni.

A megbízottak hatalmas számot jelentő serege lesz a kamara dolgozó gárdája. Legelső feladat tehát, hogy szervezésük, képzésük, nevelésük meginduljon. Azok a kulturális javak, amelyeket a kamara nyújthat, elsősorban őket gazdagítják majd. Ha sikerül a kamarának harcos és képzett sereget maga mellé állítania, játszva végezheti el minden feladatát. Reméljük, hogy a kamarákkal együtt új munkástípus lép majd a régi helyébe, és ez modor,

gondolkodás és műveltség tekintetében messze felülmúlja a régi „vaskalapos” rendszer képviselőit.

Eddigi megállapításainknak megfelelően tehát a gépezet a következő formát öltene: Helyi csoportnál: tag minden munkás, aki az illető csoport működési területén dolgozik. Vezetősége a választmány és az elnökség. Az adminisztrációt a titkár, az összekötők, a megbízottak látják el. A kulturális munkát külön osztályok végzik az elnökség támogatásával, a munkáspihenő országos intézőségének irányítása mellett. A tagok adminisztrációs ügyekben a titkárhoz fordulnak. Kívánságaikat, panaszait – akár személyesen a kamara hivatalos helyiségében, akár a megbízotton keresztül – az elnökség elé terjesztik. Az elnökség sürgősen gondoskodik a kivizsgálásról, előkészíti a segítség módozatait, esetleg rögtön intézkedik is.

A kamara helyiségei ne csak irodák legyenek, ahol aktákat intéznek. A kamara tágas munkásonthoz legyen, tornára, színjátszásra alkalmas helyiséggel, előadóteremmel, könyvtárral, sok kisebb helyiséggel, hogy a sportolók, dalosok, műkedvelők és az önképzőkör hajlékot találhassanak benne.

A kamara munkájának jelentékeny része lesz a munkanélküliek és egyéb rászorultak segélyezése. Meg kell szüntetni azt a lehetetlen állapotot, hogy önhibájukon kívül bajba jutott családok, özvegyek, árvák, betegek, minden támogatás nélkül maradjanak és ne találjanak egy helyet a magyar életben vagy a közigazgatásban, ahonnan segítséget kapnak. Ma, sajnos, nincs olyan hivatal, amely törődne az elesettekkel, a különböző karitász-egyletek viszont nem tudják ellátni a nagy feladatot. A kamarában minden helyi csoportnak foglalkoznia kell ezekkel a kérdésekkel, a költségvetésben alapot kell teremteni erre a célra, egész munkásságával iparkodnia kell, hogy megszüntesse ezt a kétségbeejtő helyzetet.

A kerületi és az országos kamarai központok nem dolgoznának megbízottakkal, viszont fokozottabb lenne az adminisztrációs munkájuk. Lelkes szakemberek bevonásával ezeknek kell kézbe venniök a legfelsőbb irányítást, a szellemit, gondoskodniuk kell a munkás szakmai továbbképzéséről, műveltségének, tudásának fejlesztéséről, előadók képzéséről és ezeknek – kívánság szerint – az országban való szétküldéséről. Fontos feladatuk lesz kis munkáskönyvtárak összeállítása, hogy a magyar és a külföldi irodalom legértékesebb alkotásai olcsón kerülhessenek a munkáscsaládok otthonába. Az ő feladatuk lesz érintkezést tartani a munkaadók országos szerveivel, képviselni a munkásság érdekeit a minisztériumok és különböző hatóságok előtt, országos vonatkozásban intézni a munkás jóléti és munkabéregyeket, javaslatokat készíteni és kiharcolni a munkástörekvések megvalósítását. Kívánatos lenne, ha egy kulcs megállapításával helyet kapna a kamara vezetősége a törvényhatóságokban,

sőt a törvényhozásban is. Így mindenütt volna néhány ember, aki politikai színek nélkül elláthatná az egyetemes munkásérdekek védelmét.

Tudjuk jól, hogy a munkáskamara feladatainak sikeres megoldása a munkaadók állásfoglalásától függ. Szükséges tehát, hogy a munkáskamarákkal együtt a munkaadói kamarák is megalakuljanak, még pedig ugyanannak a közös átfogó és építő gondolatnak szellemében. A nagy nemzeti érdekeknek éppúgy alá kell vetni a munkaadót, mint a munkást és egyforma kötelezettségeket kell rájuk róni. Nehéz volna most meghatározni a munkaadói kamarák formáját és működését, bizonyos azonban, hogy a munkáskamarákkal nem egymás ellen, hanem egymás mellett, egymást támogatva kell haladniok! Mindkét részen biztosítani kell ugyan az önállóságot, viszont arra is kell gondolni, hogy nagyon sok olyan feladat van, amelyet közös akarattal eredményesebben lehet megoldani. Alig segít például a kielégítő munkabérek biztosítása, ha nincs munkaalkalom. Rendszerben, szellemben egész közgazdasági életünk átszervezésre, reformálásra vár. Meg kell keresni, meg kell találni és minden magyar erő összefogásával biztosítani kell azt a kiegyensúlyozott gazdasági munkáutemet, amelyet betartva legintenzívebben foglalkoztathatjuk az üzemeket. Gyökeres reformokra, rugalmas tervekre, vállalkozói készségre és jó, megbízható szakmunkára éppen olyan szükség van, mint a hasznos tőkére, az olcsó kamatú pénzre, vagy a bizalomra. Meg kell érteni az egymásrautaltság jelentőségét és új szellemmel és elszánással biztosítani kell minden magyar kenyerét.

Új utak és lehetőségek nyílnak meg, amelyek talán végre kivezethetnek a liberalizmus szellemén növekedett kapitalista rendszer embertelen üzletpolitikájából.

Alig lehetne most még pontosan megjelölni azt a felületet, amelyen érintkezhet majd a két érdek-képviselő, van azonban egy szilárd pont, ahol már az elindulásnál közös megértéssel kapcsolódniuk kell, és ez a munkaügyi bíraskodás. Feltétlenül lesz sok olyan panasz, amelyet nem lehet majd egyszerű tárgyalásokkal orvosolni. Ilyenkor a felek közösen elismert és erre a célra kiküldött választott bírákra bízzák majd a döntést. A megértés és a béke szelleme kívánja ezt, kívánja, hogy a jövőben ne az erősebb fél hatalma döntse el a vitát, hanem a méltányosság és az igazság szellemében történjék intézkedés. Ilyen szerveket a helyi csoportok kebelében is lehet választani mindkét részen a helyi panaszok orvoslására, hogy a központok mentesüljenek az apró ügyek intézésétől. Biztosítani kell azonban mindkét fél részére az ügy továbbvitelének lehetőségét. A munkaügyi bíraskodást paritásos alapon kell megoldani, de egy semleges – lehetőleg jogász- vagy közigazgatási – ember elnöklésével. A kerületek székhelyén fellebbviteli bíróságok működne-

nek, szintén feltétlenül egy semleges bíró elnöklésével. Nagyobb jelentőségű, tömegeket érintő vitás ügyekben – különösen, ha azok országos jelentőségűek – az országos központok választott bírái döntsenek. Ha van egy hely, ahol a munkás elmondhatja panaszát és ahol megértéssel hallgatják meg, nemcsak az egyénen segíthetünk, hanem a panaszokból levonva a tapasztalatokat, sok új panaszt is megelőzhetünk.

Az országos központok függetlenségének megőrzése mellett meg kell alakítani a munkáskamarák szövetségét, amelyben a különböző szakmai kamarák kiküldötteik révén vennének részt. Ez a csúcs-szervezet úgy alakulhatna, hogy egyetlen szövetségben működne a munkaadói és a munkáskamarák szövetségi csoportja is. Feladata volna az egységes irányítás szellemének biztosítása, a szakmai érdeken túlmenő akciók lebonyolítása az összes kamarák és a kormányzat felé, kapcsolatot tartani a törvényhozással, a minisztériumokkal, országos jelentőségű terveket, javaslatokat készíteni, meghatározott

időben összeülve folyó ügyekkel foglalkozni és összhangba hozni a párhuzamos kamarák működését.

Ezek a kérdések mind olyan súlyosak, hogy egy-egy részük is hosszú tanulmányokhoz adna bőséges anyagot. Mégis szükségesnek tartottam, hogy – ha csak futólag, tehát hiányosan is – felsoroljam a legfontosabb feladatokat. Nem rajzoltam meg pontosan a kamarák szervezetének vázát, nem ismerttem az elképzelhető alapszabályokat, a tagok jogait, az egyes csoportok elhatárolását, de nem is állott szándékomban megtenni. Mint munkás, nem vállalkozhattam a tudós szakember szerepére. Ellenkezőleg, azt kérem, hogy azok a szakértők, akik hivatalból vagy lelkesedésből foglalkoznak a munkáskamarák kérdésének megoldásával, a tudomány lencséjén, alaposan vizsgálják át megállapításaimat. A keret meghatározása sok vitára adhat okot, mindnyájan egyetértünk azonban abban, hogy a magyar munkáson, az egész kamarai gondolat legfontosabb